

Työeläkelaitoksille

TYÖELÄKEHAKEMUKSEN PERUUTTAMINEN POHJOISMAISSA JA SAKSAN LIITTOTASAVALLASSA SEKÄ ELÄKKEESTÄ LUOPUMINEN SUOMESSA, RUOTSISSA, NORJASSA JA SAKSAN LIITTOTASAVALLASSA

Eläkehakemuksen *peruuttaminen* ennen kuin eläkepäätös on lainvoimainen aiheuttaa sen, että oikeutta eläkkeen saamiseen ei lainkaan synny. Eläkkeestä *luopumisella* tarkoitetaan sitä, että eläkkeensaaja ei halua ottaa vastaan eläkettä, joka on jo myönnetty hänelle lainvoimaisella päätöksellä.

Suomen työeläkehakemuksen peruuttaminen ja eläkkeestä luopuminen

Suomen työeläkelait eivät sisällä säännöksiä eläkehakemuksen peruuttamisesta eikä eläkkeestä luopumisesta.

Soveltamiskäytännössä on kuitenkin pidetty mahdollisena peruuttaa hakemus, kunnes sen perusteella annettu eläkepäätös on saanut lainvoiman, ts. kunnes valitusaika on kulunut umpeen.

Soveltamiskäytännössä on katsottu, että lainvoimaisella päätöksellä myönnetystä työeläkkeestä ei yleensä voi luopua.

EU/ETA -eläkkeiden hakeminen ja eläkehakemuksen peruuttaminen

EU -asetuksen 1408/71 44 artiklan 2 kohdan ja täytäntöönpanoasetuksen 574/72 36 artiklan 4 kohdan mukaan eläkkeiden hakemisesta on määrätty seuraavasti:

Yhden EU -maan laitokselle tehty eläkehakemus koskee samanaikaisesti kaikkien niiden EU -maiden eläkkeitä, joissa henkilö on ollut vakuutettuna.

Vain vanhuuseläkkeiden kohdalla henkilö voi valita, mistä ajankohdasta eläkkeensä ottaa, ja henkilö voi näin siirtää toisen maan vanhuuseläkkeen hakemista.

21.1.1999

01/99

Koska hakemus aina koskee kaikkia EU -maita, ei ole myöskään mahdollista peruuttaa eläkehakemusta yhdestä maasta ja hakea sitä vain toisesta EU -maasta. Vain kokonaisperuuttaminen kaikkien maiden eläkkeiden osalta ennen lainvoimaisia päätöksiä on mahdollista.

Kokonaisperuuttamisesta on keskusteltu sekä Pohjoismaiden että Saksan liittotasavallan edustajien kanssa. Näissä neuvotteluissa oltiin yksimielisiä siitä, että vain hakemuksen kokonaisperuuttaminen tulee näissä tapauksissa kysymykseen. Jos siis hakija haluaa peruuttaa esimerkiksi Ruotsin osalta muun kuin vanhuuseläkettä koskevan hakemuksen, peruuttaminen koskee samalla myös Suomea. Jos jommankumman maan eläkepääätös on jo tullut lainvoimaiseksi, ei peruuttaminen ole enää mahdollista.

Jatkoeläkkeet

Jos toinen EU-maa on jo myöntänyt työkyvyttömyyseläkkeen toistaiseksi ja toisen EU-maan työkyvyttömyyseläke on määräaikainen, hakija voi jättää hakematta määräaikaiseen eläkkeeseen jatkoa. Tällöin sen maan, joka oli jo myöntänyt eläkkeen toistaiseksi, on tarkistettava eläkkeensä. Tämä johtuu siitä, että eläkkeen hakemisvelvollisuutta ei ole, ja tämä koskee myös jatkohakemusta. Suomessa jatkohakemukseksi katsotaan näissäkin tilanteissa lääkärinlausunto.

Jos molemmissa EU-maissa olisi myönnetty eläke määräaikaisena, jatkohakemus (lääkärinlausunto) koskisi kumpaakin maata, ja vain kokonaisperuuttaminen olisi mahdollinen.

Eläkkeestä luopuminen Suomessa, Ruotsissa, Norjassa ja Saksassa

Suomesta, Ruotsista tai Norjasta myönnetystä lainvoimaisesta eläkkeestä ei yleensä voi luopua.

EU-maiden erilainen lainsäädäntö ja mahdollisesti eriävät työkyvyttömyysratkaisut saattavat aiheuttaa sen, että erittäin poikkeuksellisissa tilanteissa on aiheellista harkita edellä mainitusta pääsäännöstä poikkeavia ratkaisuja.

21.1.1999

01/99

Esimerkki: Työkyvyttömyyseläkkeen hakija on ollut viimeksi työssä Suomessa. Suomen työkyvyttömyyseläkehakemus on hylätty myös ylimmässä muutoksenhakuasteessa. Hakija on saanut tämän jälkeen Suomessa työttömyyspäivärahaa. Ruotsissa on myöhemmin saman eläkehakemuksen perusteella myönnetty työkyvyttömyyseläke, mikä vuoksi Suomen työttömyyspäivärahan maksaminen on lakannut. Ruotsi on ilmoittanut olevansa valmis tässä tapauksessa lakkauttamaan työkyvyttömyyseläkkeensä hakijan pyynnöstä. Jos tilanne olisi päinvastainen Suomen ja Ruotsin välillä, myös Suomen työkyvyttömyyseläke voitaisiin hakijan pyynnöstä lakkauttaa. Sama koskee tilannetta, jossa työkyvyttömyyseläkkeen saaja on mennyt ansiotyöhön (ks. yleiskirje Työkyvyttömyyseläkkeet A 23/91, kohta 15.1.1).

Saksan lainsäädännön mukaan luopuminen on mahdollista. Luopuminen ei kuitenkaan saa johtaa siihen, että eläkevastuu esimerkiksi tulevasta ajasta siirtyisi kokonaisuudessaan toiselle EU-maalle. Näin ollen esimerkiksi Saksan eläkkeestä luopuminen ei johda Suomen työeläkkeen uudelleen laskemiseen, vaan Suomen täysitehoisen eläkkeen tuleva aika säilyy ositettuna, vaikka Saksa ei enää luopumisen jälkeen maksa eläkettä.